

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд
Број: 22400
Датум: 30.12 2025 год.
Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

*Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“*

ШГ „Крагујевац“ Крагујевац

Број: 2998/1

Датум: 23.12.2025. год.

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА
СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ „ОСТРОВИЦА“
за 2026. годину

КРАГУЈЕВАЦ
октобар 2025. године

Садржај

Увод.....	3
Циљеви заштите, очувања, праћења и одрживог коришћења.....	3-4
Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности.....	4-5
Сарадња.....	5
Посебни послови и задаци.....	5-6
Извори финансирања.....	6
Финансијски план-табела.....	7

Увод

Основ за израду Програма управљања Спомеником природе „Островица“ за 2026 годину је Одлука о о заштити Споменика природе „Островица“ („ Службени гласник Општине Горњи Милановац „ број 8/09).

Програм управљања Спомеником природе „Островица“ за 2026. годину урађен је у складу са чланом 54. Закона о Заштити природе („ Службени гласник РС“ , број 36/09, 88/20, 91/10 исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21).

Програм управљања Спомеником природе „Островица“ за 2026.годину је урађен сагласно Плану управљања Спомеником природе „Островица“ за период 2019-2028.г.

Програм управљања је урађен у складу са Решењем о условима заштите природе за израду Програма управљања Спомеником природе Островица за 2026. годину издатим од стране Завода за заштиту природе (акт број 022-2754/2 од 18.08.2025.год.)

Скупштина општине Горњи Милановац донела је Одлуку о заштити Споменика природе „Островица“ („Службени гласник Општине Горњи Милановац“, број 8/02.06.2009.године) и за управљача одредила Јавно предузеће „Србијашуме“ Београд.

Послове управљања Спомеником природе „Островица“ обавља Шумско газдинство „Крагујевац“ Крагујевац, Шумска управа Горњи Милановац.

Површина Споменика природе „Островица“ износи 13,73 ha и обухвата најужи планински простор око највишег врха Островице. Заштитом је обухваћен простор катастарске парцеле бр. 502 у КО Заграђе, општина Горњи Милановац.

На основу успостављеног режима заштите II степена заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности њихових природних станишта, популација, екосистема, обележја предела и објеката геонаслеђа, обављати традиционалне делатности и ограничено користити природне ресурсе на одржив и строго контролисан начин.

Циљеви заштите, очувања, праћења и одрживог коришћења

Споменик природе „Островица“ стављен је под заштиту ради очувања геоморфолошких и геолошких појава и вредности сконцентрисаних на малом простору, а пре свега због палеовулканског порекла Островице, као и због наглашеног степена атрактивности и лепоте, у комплексу палеовулканског рељефа у Србији, као и очувања изворности, реткости, разноликости, целовитости и естетике овог подручја.

Споменик природе „Островица“ припада општини Горњи Милановац, катастарској општини Заграђе и налази се у централној Србији. Надморска висина околне благо заталасане Качерске површи је 300 - 400 m, а висина Островице је 758 метара.

Темељни феномен Споменика природе „Островица“ је палеовулкански нек у виду маркантног купастог врха, који је део рудничког вулканског масива. Островица није класична вулканска купа већ маркантно узвишење од вулканских стена створено флувио-денудационим процесом. На овом месту током терцијара дошло је до надимања лаве и образовања нека. Отпорне вулканске стене очувале су се у облику стрмог усамљеног врха, док су околни терени били изложени спирању и одношењу материјала низ речне токове. Због свега тога Островица је заостала у рељефу као специфична морфолошка композиција, јасно издвојена, са стеновитим и назубљеним врхом који је у великом контрасту са питомим околним пределима Шумадије.

На подручју Споменика природе „Островица“, по значају и флористичком диверзитету, издваја се станиште стена и камењара на коме опстају балканско-карпатски ендемит Рајхенбахова перуника (*Iris reichenbachii*), балкански ендемит мишјакиња (*Minuartia hirsuta subsp. falcata*) и арктички флорни елемент каменика (*Saxifraga aizoon*).

Истовремено, Островица је изузетан објекат културне баштине са остацима најнеприступачнијег и природно најбоље брањеног утврђења у средњевековној Србији, опстајући више од четири века као неми сведок преломних тренутака у српској историји и представља добар пример средњевековних утврђења, али потпуно запуштен и препуштен зубу времена.

Дугорочни циљеви, заштите, очувања, унапређења и одрживог развоја СП „Островица“ су:

- заштита природе и природних вредности
- заштита животне средине
- заштита непокретних културних добара
- заштита шума
- развој геотуризма и екотуризма

Заштита, одржавање, праћење стања и унапређење природних и створених вредности

На подручју СП „Островица“ у току 2026. године биће спровођене мере у складу са Законом о заштити природе (Сл.гл.РС бр.36/09,88/10,91/10 исправка и 14/16), Одлуком о заштити Споменика природе „Островица“ и Планом управљања заштићеним подручјем.

Заштиту, односно чување подручја обављаће један чувар шума, са којим ће заједно на пословима везаним за СП „Островица“ радити реверни инжењер и шеф шумске управе.

Управљач ће у 2026.години радити на изради управљачких докумената : Програма управљања заштићеним подручјем СП „Островица“ за 2027. годину и Извештаја о остваривању Програма СП „Островица“ за 2026.годину.

На изради управљачких докумената и реализацији истих радиће самостални референт за шуме сопственика и заштиту животне средине.

У току 2026.године управљач ће се старати о свим аспектима заштите овог заштићеног подручја, водећи пре свега рачуна да при посетама заинтересованих лица не дође до уништавања и општећивања стена као и уништавања биљног и животињског света и загађења животне средине разним отпадом.

Управљач је спреман и да предузме мере у случају настанка акцидентних ситуација, а то се пре свега односи на могућност избијања пожара.

У 2026. години планиране су промоције заштићеног подручја кроз разне видове активности, које ће бити реализоване у сарадњи са Општином Горњи Милановац, тј. са појединим њеним установама: Канцеларија за заштиту животне средине, Културни центар, Завичајни музеј, Туристичка организација.

Ове активности подразумевају учешће у еколошким манифестацијама, промоције резултата мониторинга, промоције на сајмовима туризма, организоване успоне на Островицу, израду и поделу промотивног материјала и др.

Што се тиче научно-истраживачког рада, Управљач ће пружити подршку истраживачима који поседују дозволу Министарства, односно Решење о условима Завода за заштиту природе, као и сагласност Управљача, уз обавезно достављање података или публикованих резултата након завршетка истраживања.

Сарадња

У циљу заштите и унаређења заштићеног подручја планира се сарадња са:

- надлежним министарствима и државним институцијама
- Општином Горњи Милановац у оквиру реализације активности везаних за заштиту и промоцију природних и створених вредности СП „Островица“
- Заводом за заштиту природе Србије
- ланинарским удружењима, еколошким покретима, младим истраживачима
- Туристичком организацијом општине Горњи Милановац
- месним заједницама
- локалним становништвом и другим заинтересованим странама

Посебни послови и задаци

Управљач ће у случају дешавања акцидентних ситуација предузети посебне мере за њихово сузбијање и отклањање последица. Ово се посебно односи на могућност избијања пожара, који може озбиљно угрозити осетљиву природну равнотежу биљног и животињског света на камењарима Островице.

У случају избијања пожара чувар је дужан да обавести најближу професионалну ватрогасну екипу и своје непосредне руководиоце и истовремено покуша да сам или са људима који су се ту затекли угаси пожар.

Руководиоци управљача (директор ШГ „Крагујевац“, шеф ШУ Горњи Милановац, реверни инжењер, надлежни референт) предузимају мере координације у гашењу пожара, обавештавају надлежне институције (Општина, инспекција, полиција и др.) и упућују дежурну екипу за гашење пожара, која је формирана у Шумској Управи у Г. Милановцу. Зависно од развоја ситуације, руководиоци управљача заједно са руководиоцем ватрогасне службе по потреби преузимају руковођење гашењем пожара.

Напомињемо да се на почетку приступне стазе (код асфалтног пута Рудник-Варнице) налази информативна табла на којој је поред осталог садржаја заступљен и визуелни знак забране ложења ватре.

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

Извори финансирања

За планирање и реализацију поверених послова у управљању заштићеним подручјем и годишњег плана управљања подручјем, потребно је обезбедити одговарајуће организационе, финансијске и техничке претпоставке.

Према Закону о заштити природе финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из:

- средстава Буџета Републике Србије
- аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе
- осталих буџетских средстава
- накнада за коришћење заштићеног подручја
- прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем
- средства обезбеђених на реализацију програма, планова, и пројеката у области заштите природе
- донација, поклона и помоћи и других извора у складу са законом

Неопходна финансијска средства за реализацију планираних мера и активности на заштити и развоју Споменика природе „Острвица“ износе 240.000,00 динара. Део средстава у износу од 190.000,00 динара обезбедиће ШГ „Крагујевац“. Учешће СО Горњи Милановац ће бити пре свега у домену промотивних активности, у износу од 50.000,00 динара.

Финансијски план по ставкама дат је у Табели на крају овог програма.

Обрадила
дипл.инж.шум Милица Петронијевић
М. Петронијевић

Директор
дипл.инж.шум. Ненад Живковић
Ненад Живковић

Финансијски план управљања заштићеним подручјем „Островица“ за 2026 годину										
Ред.број	Вид рада	Јед. мере	Јединична цена (дин.)	Назив ЗП		Учешће у трошковима (динара)			Динамика извршења	
				обим радова	вредност (дин)	ППГ	Буџета РС	Буџета СО		
0	1	2	3	4	5	6	7	9	10	
1	Израда десетогодишњег плана управљања	ком.								
2	Израда десетогодишњег извештаја	ком.								
3	Израда годишњег програма управљања	ком.	30.000	1	30.000	30.000			X	
4	Израда годишњег извештаја	ком.	30.000	1	30.000	30.000			X	
5	Израда Правилника о накнадама	ком.								
6	Израда анекса основа газдовања шумама	ха								
7	Израда анекса ловне основе	ха								
8	Израда Програма унапређења рибарства	ком.								
9	Обележавање граница - I зона	ха								
10	Обележавање граница - II зона	ха								
11	Обележавање спољне границе	ха								
12	Одржавање постојећих ознака -табли	ком.								
13	Израда и постављање информативних табли	ком.								
14	Чување – број чувара и њихови трошкови	дин.	90.000	1	90.000	90.000			I-XII	
15	Надзор– број сам.референти, инжењера и др. и њихови трошкови	дин.								
16	Постављање путоказа	ком.								
17	Постављање столова са надстрешницама	ком.								
18	Израда и постављање корпи за отпатке	ком.								
19	Израда и постављање ложишта за пикник	ком.								
20	Одржавање мобилијара и пешачких стаза	ком.	80.000	0,5	40.000	40.000			I-XII	
21	Уређење бициклистичких стаза	km								
22	Кошење траве	ha								
23	Гајење и заштита шума	ha								
24	Штампање публикација, флајера, брошура и др.	ком.								
25	Израда WEB презентације ЗП	ком.								
26	Израда Центра за посетиоце	ком.								
27	Образовно-промотивне активности	дин/г.	50.000	1	50.000			50.000	X	
28	Израда стратешких процена и процена утицаја	ком.								
29	Мониторинг заштићених врста	дин/г.								
	свега 1-29				240.000	190.000		50.000		

21.08.2025.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
НОВИ БЕОГРАД, ул. Јапанска бр. 35
Тел: +381 11/2093-802; 2093-803;
Факс: +381 11/2093-867

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ за п.о. Београд

Број: 13221

Датум: 21.08 2025 год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

На основу члана 8. и 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка, 14/16, 95/18-други закон и 71/21) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16, 95/18-аутентично тумачење и 2/23 УС), поступајући по захтеву број 11457 од 17.7.2025. године предузећа ЈП „Србијашуме”, Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд, за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања Спомеником природе „Островица” за 2026. годину (у даљем тексту: Програм управљања), Завод за заштиту природе Србије, дана 18.8.2025. године под 03 Бр. 022-2754/2 доноси

РЕШЕЊЕ о условима заштите природе

1. Подручје за које се израђује Програм управљања је заштићено подручје Споменик природе Споменик природе „Островица” – природно добро III категорије које се налази на територији општине Горњи Милановац, за које је установљен режим заштите II (другог) степена.
2. Подручје се не налази у просторном обухвату еколошке мреже Републике Србије према Уредби о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10).

Сходно тачкама 1. и 2. издају се следећи услови заштите природе:

- 1) Програм управљања усагласити са Законом о заштити природе и Уредбом о заштити Споменика природе „Островица”;
- 2) Програм управљања треба да садржи врсту и облик активности, динамику реализације послова и висину потребних средстава за реализацију истих;
- 3) Програмом управљања планирати мере заштите, очувања, уређења и унапређења заштићеног подручја и спроводити их у складу са прописаним режимом заштите.
- 4) Планирати израду управљачких докумената (планова и извештаја, као што је извештај о остваривању годишњег програма управљања – сажет приказ реализације и др.);
- 5) Предвидети спречавање активности које могу нарушити вредности заштићеног подручја;
- 6) Предвидети формирање базе података у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном природном добру, као и о евентуалном утицају радова у непосредној околини заштићеног природног добра;
- 7) У складу са режимом заштите планирати очување и унапређење посебних природних вредности подручја и њихово наменско коришћење. Обезбедити услове, мишљења и сагласности од свих надлежних органа, организација и установа за све радове на заштићеном природном добру;
- 8) Посебну пажњу посветити мерама заштите природних вредности подручја природног добра у случају акцидентних ситуација и предвидети одговарајуће мере заштите животне средине у тим ситуацијама;

- 9) Програмом управљања предвидети научно-истраживачки рад који ће се заснивати на спровођењу различитих специјалистичких истраживања, који би се изводили према посебним пројектима и програмима;
 - 10) Планирати промоцију вредности заштићеног подручја кроз медијско приказивање, штампање промотивног материјала, едукативно-промотивне активности, обележавање еколошких датума и др., које треба да допринесу афирмацији заштићеног природног добра;
 - 11) У складу са чл. 54. Закона о заштити природе, Ивештај о остваривању годишњег програма за претходну годину управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године.
3. У поступку доношења Плана управљања потребно је од Завода прибавити мишљење о испуњености услова из овог Решења.
 4. Ово решење не ослобађа подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.
 5. За све друге радове/активности на предметном подручју или измене програмске документације, потребно је поднети Заводу за заштиту природе Србије нови захтев за издавање услова заштите природе.
 6. Подносилац захтева је ослобођен таксе за издавање стручне основе за израду решења о условима заштите природе на основу Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС“, бр. 43/2003, 51/2003, 61/2005, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 93/2012, 65/2013 - други закон, 83/2015, 112/2015, 113/2017, 3/2018 - исправка, 86/2019, 90/2019 - исправка 144/2020, 138/2022, 92/2023 и Усклађени динарски износи из Тарифе републичких административних такси 59/2024 и 63/2024) Тарифни број 186а; Напомена - став 4. тачка 1).

Образложење

Завод за заштиту природе Србије је 21.7.2025. године примио захтев заведен под бр. 022-2754/1 Управљача - предузећа ЈП „Србијашуме“, Булевар Михајла Пупина 113, 11070 Нови Београд, за издавање услова заштите природе за израду Програма управљања Спомеником природе „Островица“ за 2026. годину.

Заштићено подручје се налази у централној Србији, на територији КО Заграђе, општине Горњи Милановац, на површини од 13,7336 ha.

На основу достављеног захтева утврђено је да је планирана израда Програма управљања Спомеником природе „Островица“ за 2026. годину.

У захтеву се наводи да су у плану чување, одржавање и презентација заштићеног подручја кроз следеће активности:

- израду годишњих управљачких докумената,
- ажурирање базе података,
- наставак мониторинга врста,
- промотивне активности, презентација заштићеног подручја,
- уређење простора и одрживо коришћење: одржавање пешачких стаза.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара, документацију Завода, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђени су услови заштите природе из диспозитива овог решења. Подручје за које се израђује

Програм управљања је заштићено подручје Споменика природе „Островица“ – природно добро III категорије, у коме је дефинисан режим заштите II (другог) степена (Одлука о заштити споменика природе Островица Број: 4-01-06-974/09 - СО Горњи Милановац; Службени гласник општине Горњи Милановац број 8/2009).

Израда Програма управљања Спомеником природе „Островица“ за 2026. годину може се реализовати под условима дефинисаним овим решењем, јер је процењено да ће допринети очувању природних вредности подручја.

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје писмено или изјављује усмено на записник Заводу за заштиту природе Србије.

Достављено:

- Подносиоцу захтева
- Архива х 2